
Notitie

Opdrachtgever: drs. J.G. Vos, gemeente Zoetermeer
Auteur: ir. G. Bakker
Betreft: Quick scan Boerhaavelaan Zoetermeer
Projectnummer: 0800
Datum: 17 april 2012
Status: DEFINITIEF

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

Op verzoek van de gemeente Zoetermeer heeft Bureau Stadsnatuur een verkennend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde flora en fauna op een ontwikkellocatie te Zoetermeer. Het betreft het gebied dat hier wordt aangeduid als 'Boerhaavelaan' (Figuur 1, rood omlijnd).

De ecologische quick scan is een verkennend onderzoek dat ingaat op potentieel aanwezige beschermde natuurwaarden die, in het kader van de vigerende natuurwetgeving, relevant zijn voor eventueel uit te voeren projecten. De aandacht is hierbij uitgegaan naar soorten die opgenomen zijn in tabel 2 en tabel 3 van de Flora- en faunawet. Verder is gekeken of de Natuurbeschermingswet van kracht is in het betreffende gebied.

Op 3 april 2012 heeft een ecooloog van bSR een bezoek gebracht aan het gebied in kwestie. Hierbij is een inschatting gemaakt:

- of de bekeken terreinen potentie hebben voor strikt beschermde soorten;
- of er (indirecte) aanwijzingen zijn voor het voorkomen van strikt beschermde soorten;
- of er in het kader van de Flora- en faunawet vervolgonderzoek nodig is.

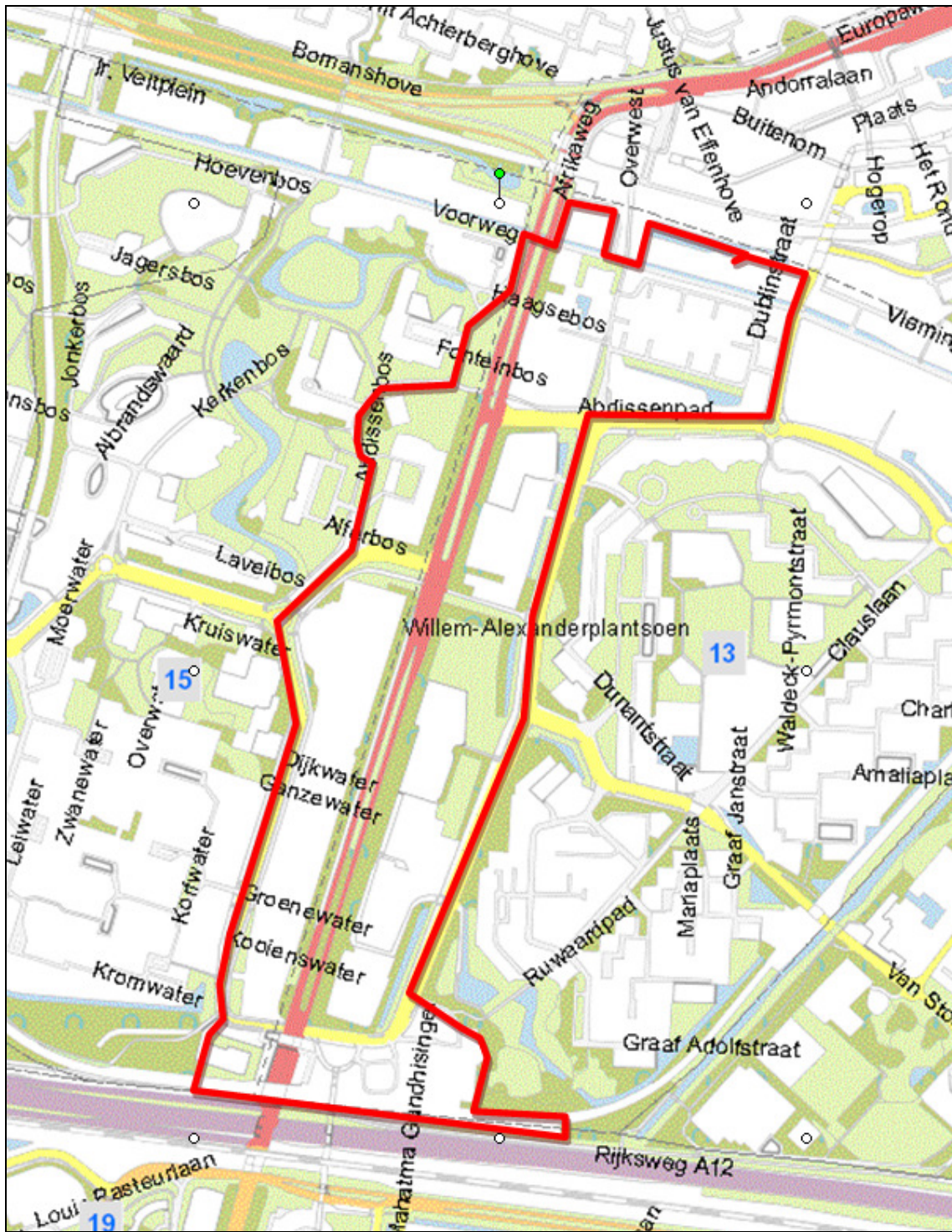
Daarnaast zijn actuele verspreidingsgegevens uit diverse bronnen geraadpleegd, om de aanwezigheid van bepaalde soorten in het onderzoeksgebied aannemelijk te maken of uit te sluiten. Deze bronnen zijn vermeld in de literatuurlijst onderaan deze notitie.

Op de onderzochte locaties is gelet op aanwezigheid van vogelnesten, in het bijzonder die van jaarrond beschermde soorten. De aanwezige bebouwing is beoordeeld op potenties voor gebruik als verblijfplaats door vleermuizen en vogels. Verder is gekeken naar holtes en scheuren in de bomen die kunnen dienen als vaste rust- of verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten en vogels. Voor de inspectie van de bomen en gebouwen is, waar nodig, gebruik gemaakt van een verrekijker met een 10x vergroting. Ten slotte is gelet op potenties voor bepaalde beschermde plantensoorten, in het bijzonder enkele soorten varens.

De weersomstandigheden op het moment van onderzoek waren goed: zonnig, droog en met een normale temperatuur voor de tijd van het jaar.

Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied bestaat overwegend uit bedrijfsterrein met kantoorpanden, afgewisseld door parkeerterreinen, gazons en groenstroken. Centraal loopt de Afrikaweg op een verhoogd talud, met op drie plaatsen een onderdoorgang. Aan de oostkant bevinden zich enkele sloten. In het vervolg van deze notitie zal telkens worden gerefereerd naar de westkant en de oostkant van het onderzoeksgebied. Het gebied wordt aan de zuidkant begrensd door NS-Station Zoetermeer en de A12 en aan de noordkant door de Voorweg en de spoorlijn bij Station Centrum-West.

Figuur 1. Onderzoekgebied quick scan Boerhaavelaan, Zoetermeer

Resultaten

Hieronder is per soortgroep een onderbouwing gegeven voor het wel of niet voorkomen van de groep als geheel of bepaalde vertegenwoordigers in het projectgebied. Alleen juridisch relevante groepen die zijn vermeld in de bijlagen tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet worden benoemd. Groepen waarvoor potenties zijn vastgesteld in de quick scan worden in de hiernavolgende paragrafen nader besproken. Dit zijn de groepen flora, vissen, vogels en zoogdieren.

Tabel 1. Verantwoording onderzochte soortgroepen quick scan

soortgroep	potenties voor beschermde functionaliteit?	onderbouwing
flora	ja	Geschikt habitat aanwezig voor Rietorchis <i>Dactylorhiza majalis praetemissa</i> ; in het verleden waarnemingen van Duits Viltkruid <i>Filago vulgaris</i> (Bakker <i>et al.</i> 2007, Stichting Floron 2011, Vos, J & H. Szegedi (red) 2011). Nader onderzoek in geschikte periode mogelijk nodig.
libellen	nee	Groene glazenmaker <i>Aeshna viridis</i> op meer dan 10 km van onderzoeksgebied (Spookverlaat, Hazerswoude, www.waarneming.nl); geen geschikt habitat binnen onderzoeksgebied. Geen nader onderzoek nodig.
vlinders	nee	Geen populaties beschermde soorten in regio (www.vlinderstichting.nl); geen nader onderzoek nodig.
kevers	nee	Geen populaties beschermde soorten in regio (www.eis.nl); geen nader onderzoek nodig.
weekdieren	nee	Geen geschikt habitat aanwezig voor Nauwe korfslak <i>Vertigo angustior</i> of Zeggekorfslak <i>Vertigo moulinsiana</i> ; Geen geschikt habitat aanwezig voor Platte schijffhoren <i>Anisus vorticulus</i> (Boesveld & Gmelig Meyling 2008ab, Boesveld <i>et al.</i> 2011); geen nader onderzoek nodig.
vissen	ja	Sloten bieden geschikt milieu voor Kleine modderkruiper <i>Cobitis taenia</i> en Bittervoorn <i>Rhodeus amarus</i> . Nader onderzoek in geschikte periode mogelijk nodig.
amfibieën	nee	Populatie Rugstreeppad <i>Bufo calamita</i> aanwezig in Zoetermeer maar ver buiten onderzoeksgebied; hier geen geschikt habitat aanwezig.
reptielen	nee	Geen beschermde soorten in regio (van Delft <i>et al.</i> 2011)
vogels	ja	Grote kans op broedende vogels; kleine kans op enkele soorten jaarrond beschermde roofvogels: Sperwer <i>Accipiter nisus</i>
zoogdieren	ja	Geschikt habitat voor vleermuizen aanwezig; geen geschikt habitat voor beschermde grondgebonden zoogdieren aanwezig (Mostert 2011)

Flora

Van de oostkant van het gebied is in het verleden melding gemaakt van Duits Viltkruid *Filago vulgaris* (Flora- en faunawet tabel 2) (pers. med. J.G. Vos). Enkele parkeerplaatsen en stenen verhardingen op de meest zuidelijke kantoorterreinen zouden geschikt kunnen zijn als groeiplaats. Het voorkomen van deze soort moet nader worden onderzocht wanneer er plannen bestaan om de aanwezige verhardingen te verwijderen of te renoveren.

De slootoevers aan de oostkant van het gebied kunnen in theorie dienst doen als groeiplaats voor Rietorchis *Dactylorhiza majalis praetemissa*, al wordt de kans hierop zeer klein geacht vanwege voedselrijke omstandigheden op de oever en het (bestendige) maaibeheer dat hier wordt gevoerd. Vanwege de onwaarschijnlijkheid wordt nader onderzoek naar deze soort niet nodig geacht.

In 2007 zijn langs de Afrikaweg in het kader van een uitgebreid flora-onderzoek tussen Boerhaavelaan en Meerzichtlaan (stijl talud met west-expositie) Grote kaardenbol (24 exemplaren, FF-wet tabel 1) en Welriekende agrimonie (ca. 15 exemplaren, Rode-Lijstsoort) vastgesteld. Beide soorten groeiden ook aan de oostzijde van de

middenberm (Andeweg 2007). Vervolgonderzoek is in het kader van dit onderzoek niet nodig omdat beide geen strikte bescherming genieten.

Vissen

In de watergang aan de oostkant van het onderzoeksgebied is in potentie kans op voorkomen van Kleine modderkruiper (FFwet tabel 2) en Bittervoorn (FFwet tabel 3). Wanneer er plannen bestaan om grootschalige graafwerkzaamheden aan deze watergangen uit te voeren die niet zijn te kwalificeren als bestendig beheer dan is nader onderzoek naar het voorkomen van deze vissoorten nodig.

Vogels

In de bomen, heesterbeplanting en groenperkjes die veelvuldig en wijd verspreid in het onderzoeksgebied aanwezig zijn, komen territoria voor van diverse vogelsoorten. Tijdens het bezoek ging het om zingende exemplaren van Heggenmus *Prunella modularis* (3), Roodborst *Erythacus rubecula* (1), Winterkoning *Troglodytes troglodytes* (5), Tjiftjaf *Phylloscopus collybita* (5), Boomkruiper *Certhia brachydactyla* (1), Grote bonte specht *Dendrocopos major* (1), Merel *Turdus merula* (4), Houtduif *Columba palumbus* (6), Ekster *Pica pica* (8) en Gaai *Garrulax glandarius* (1). Genoemde aantallen zijn minima, naar verwachting zijn soorten als Winterkoning en Houtduif in werkelijkheid talrijker, gelet op het aanbod aan geschikt habitat en de onoverzichtelijkheid van enkele terreindelen. In de watergangen aan de oostkant waren op twee plaatsen territoria exemplaren aanwezig van Meerkoet *Fulica atra* en Waterhoen *Gallinula chloropus*. er zijn geen aanwijzingen gevonden voor het voorkomen van broedvogels met een jaarrond beschermde status, zoals Sperwer *Accipiter nisus*. Gezien de beperkte omvang van het groen en de ligging hiervan worden deze in principe niet verwacht. De strook Wilgen en Elzen aan de uiterste noordrand van het plangebied, langs de watergang van Station Centrum-West naar het oosten, herbergt vermoedelijk een hoge dichtheid broedvogels. Vestiging van Sperwer *Accipiter nisus* is hier een theoretische mogelijkheid, gezien de aanwezige dekking en het feit dat hier vermoedelijk weinig betreding door mensen plaatsvindt.

Zoogdieren

Geen van de bedrijfspanden kwalificeert zich als bijzonder geschikt voor vleermuizen in het algemeen en grote aantallen vleermuizen van gebouwbewonende soorten in het bijzonder, gelet op de constructie. Een positieve uitzondering hierop vormt het nieuwbouwpand van Klaverblad Verzekeringen, op de hoek Afrikaweg/Abdissenpad (Van Leeuwenhoeklaan). Dit is volledig opgetrokken uit rode baksteen en voorzien van stootvoegen en dilatatievoegen die mogelijk toegang verschaffen tot de spouwmuur. Voor elk gebouw in het gebied geldt echter dat er een kleine kans bestaat op de vestiging van een paarverblijfplaats van een solitaire Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* of Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Deze dieren zijn klein en kunnen wegkruipen in nauwelijks zichtbare kieren. De bevindingen van het grootschalige, gebiedsdekkende vleermuisonderzoek dat in deze omgeving in 2008 is uitgevoerd (Mostert & Bakker 2009), geven aan dat er geen kraamkolonie aanwezig is. Deze gegevens zijn echter wel vier jaar geleden verzameld en hebben vanuit juridisch oogpunt een update nodig. Vanuit ecologisch oogpunt wordt de kans op aanwezigheid van een vaste rust- of verblijfplaats van een vleermuis in een van de bedrijfspanden binnen het plangebied nog steeds klein geacht.

Er staan bomen in het gebied die door exemplaren van de Ruige dwergvleermuis in het najaar kunnen worden gebruikt als paarverblijfplaats. In het bijzonder de oude wilgen die langs de watergang aan de oostkant van het gebied staan verdienen in dit verband aandacht.

Eisen n.a.v. de bevindingen van de quick scan

- Handelen conform gemeentelijk e Gedragscode flora en fauna gemeente Zoetermeer; waarbij onderstaande zaken bijzondere aandacht behoeven.
- Rooien en/of snoeien of beschadigen van bomen en/of heesterbeplanting is alleen toegestaan in de periode 1 september (Houtduif broedt tot laat in augustus)-1 maart. Dit vanwege de buitengewoon

- grote kans op het verstoren of vernietigen van broedende vogels (met op basis van de quick scan ten minste 35 in gebied te verwachten nesten, vermoedelijk meer).
- Rooien van oude wilgen en overige bomen met holtes of ruwe schors is alleen toegestaan na afronding van het onderzoek naar aanwezigheid van paarverblijfplaatsen van vleermuizen (zie onder).
 - Sloop van bebouwing brengt een risico met zich mee op het aantasten of wegnemen van beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen, al wordt deze kans klein geacht. Juridisch gezien is het verstandig om aanvullend onderzoek te laten doen om zekerheid te verkrijgen op die locaties waar men gebouwen wil slopen (zie onder).
 - Gelet op het biodiversiteitsbeleid van de gemeente Zoetermeer en het relatief grote aantal soorten en territoria, is het wenselijk om een zo groot mogelijk areaal aan groenstroken van vergelijkbare kwaliteit te behouden of opnieuw aan te leggen op plaatsen waar ontwikkelingen zijn in het plangebied.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

- Inventarisatie van Duits viltkruid in de maand juli indien er plannen zijn voor het opbreken van bestrating op nauwelijks gebruikte of braakliggende parkeerterreinen aan de oostzijde van het onderzoeksgebied.
- Bemonstering van de watergangen aan de oostzijde van het onderzoeksgebied op Kleine modderkruiper en Bittervoorn in de maand juni indien er sprake is van grootschalige werkzaamheden die niet zijn te kwalificeren als bestendig beheer.
- Controle van het gebied op verdachte, structurele vliegbewegingen die zouden kunnen wijzen op aanwezigheid van een kraamkolonie van Gewone dwergvleermuizen (twee bezoeken in de periode 10 mei -1 juli) en controle van panden en bomen op baltsende exemplaren van Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis (twee bezoeken in de periode 1 augustus -1 oktober). Dit alles is alleen nodig wanneer op korte termijn (binnen drie jaar) sprake is van sloop van bebouwing.
- Wanneer er uitsluitend sprake is van kap van oude bomen (bijvoorbeeld de wilgen aan de oostkant van het plangebied) dan kan worden volstaan met het opsporen van baltsende vleermuizen in het najaar en is onderzoek naar vleermuizen in de periode 10 mei-1 juli (nog) niet nodig.
- Controle van het gebied op broedende roofvogels, in het bijzonder Sperwer, in de periode mei-juli, indien er op korte termijn (binnen drie jaar) sprake is van verwijdering van groenstroken met ondergroei, in het bijzonder die aan de noordkant van het plangebied (parallel aan het spoor).

Bijlage: wettelijk kader

Verbodsbepalingen

De van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren worden beschermd door de Flora- en faunawet die in 2002 van kracht geworden is. Deze bescherming dient ervoor te zorgen dat zeldzame en bedreigde soorten niet in aantallen afnemen of uit Nederland verdwijnen. Daartoe is een aantal verbodsartikelen (artikel 8 tot en met 13) opgesteld:

artikel 8: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

artikel 9: Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

artikel 10: Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.

artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

artikel 12: Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermde) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Vaste rust- en verblijfplaatsen

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich van vleermuizen kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld nesten of holen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Een nest is de woonplaats die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van de definitie van het begrip 'nesten' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoen en niet-broedseizoen. Alle bewoonde nesten in het broedseizoen vallen onder de reikwijdte van artikel 11 van de Flora- en faunawet en zijn beschermd. Daarnaast zijn er jaarrond beschermde nesten waar de verbodsbepalingen van artikel 11 van kracht zijn. Op 26 augustus 2009 is door het Ministerie van EL&I een aangepaste, uitgebreide lijst gepubliceerd van vogelsoorten waarvan de nesten het gehele jaar door zijn beschermd (Ministerie van LNV 2009). De volgende categorieën worden onderscheiden:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Roek (*Corvus frugilegus*), Gierzwaluw (*Apus apus*) en Huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de

- nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: Ooievaar (*Ciconia ciconia*), Kerkuil (*Tyto alba*) en Slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk (*Falco subbuteo*), Buizerd (*Buteo buteo*) en Ransuil (*Asio otus*)).

Daarnaast zijn alle overige vogelsoorten, dus de soorten die niet jaarrond zijn beschermd, geplaatst in een aparte categorie:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De soorten uit categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Beschermingsregimes

Het soortbeschermingsdeel van de Europese Habitatrichtlijn is opgenomen in de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet is een groot aantal in Nederland voorkomende planten en dieren opgenomen waarop de hier boven genoemde verbodsbepalingen van toepassing zijn. In de praktijk bleek al snel dat een aantal algemeen in Nederland voorkomende beschermde soorten, die niet in hun voortbestaan worden bedreigd, zorgden voor vertraging bij de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Om dat te voorkomen zijn drie beschermingsregimes ingesteld. Deze driedeling is gepubliceerd in de Staatscourant van 2 februari 2005 onder de titel 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet' en is als volgt:

- **Tabel 1.** Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).
- **Tabel 2.** Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de staatssecretaris van EL&I goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)
- **Tabel 3.** Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de staatssecretaris van EL&I goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Flora- en faunawet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig. Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor

artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 en de soorten vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (ondermeer alle Nederlandse vleermuizen) wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2) er is geen alternatief;
- 3) er is geen sprake van afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). De uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Gunstige staat van instandhouding

Het criterium 'gunstige staat van instandhouding' is van toepassing wanneer soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet of Bijlage IV van de Habitatrichtlijn voorkomen, op locaties waar activiteiten gaan plaatsvinden die een wezenlijk negatief effect kunnen hebben op de aanwezige populaties van deze soorten. Een gunstige staat van instandhouding voldoet krachtens de Habitatrichtlijn aan de volgende voorwaarden:

- Uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op lange termijn zal blijven en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op langer termijn in stand te houden.

Rode-Lijstsoorten

De *Rode Lijsten* die voor een groot aantal soortgroepen zijn opgesteld geven aan in hoeverre een soort in Nederland in zijn voorkomen wordt bedreigd (Ministerie van LNV 2004). Deze lijsten kunnen worden toegepast om te bepalen voor welke soorten een ingreep of activiteit een aantasting kan betekenen voor de gunstige staat van instandhouding. Overigens heeft de bedreiging van de gunstige staat van instandhouding van een Rode Lijstsoort alleen wettelijke consequenties indien deze ook in één van de tabellen van de Flora- en faunawet is opgenomen. De Rode Lijsten zijn in de praktijk een goed middel voor de kwalitatieve natuurwaardering van een gebied.

Mitigatie & Compensatie

Voor eventueel verlies van leefgebied van beschermde soorten op plaatsen waar ruimtelijke inrichting of ontwikkeling plaatsvindt, dient compensatie plaats te vinden, hetgeen inhoudt dat er elders geschikt leefgebied wordt gecreëerd ten gunste van de soort.

Daarnaast dienen mitigerende maatregelen te worden genomen waarmee de schade aan de aanwezige populatie tijdens werkzaamheden wordt beperkt.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen, een algemeen geldende fatsoensnorm voor de omgang met flora en fauna. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien onvermijdelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

De genoemde drie items: mitigatie, compensatie en Zorgplicht, zijn algemene voorwaarden ter verkrijging van een eventuele ontheffing van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet.

Literatuur

Andeweg, R.W.G. 2007. Onderzoek beschermde planten Afrikaweg, Zuidweg & Oostweg Zoetermeer. bSR-rapport 87. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.

Bakker, G., R.W.G. Andeweg & M.A.J. Grutters. 2007. Beschermde en bedreigde flora en fauna gemeente Zoetermeer. bSR ecologisch advies, Rotterdam.

Vos, J & H. Szegedi (red) 2011 Veldgids beschermde planten en dieren van Zoetermeer. gemeente Zoetermeer.

Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente. 2011. Verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrictlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Stichting ANEMOON. Heemstede. 36 pp.

Boesveld, A. & A.W. Gmelig Meyling, 2008. Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrictlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2007. Nauwe korfslak *Vertigo angustior*. Stichting ANEMOON. Heemstede. 37 pp.

Boesveld, A. & A.W. Gmelig Meyling, 2008. Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrictlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2007. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana*. Stichting ANEMOON. Heemstede. 37 pp.

van Delft, J., A. de bruin & P. Frigge. 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON 13 (4), 105-119.

Mostert, K. 2011. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland augustus 2011. Zoogdierveniging & St. Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.

Mostert, K. & G. Bakker. 2009. Vleermuisinventarisatie Zoetermeer-Centrum 2008. bSR-rapport 116. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam.

Stichting Floron. 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.